

פרק על אלו מומין

מתניתין:

על אלו מומין שוחטין את הבכור:

נפגמה אזנו מן החסום, החלק הסחוס של האוזן, שנחסר ממנו,

אבל לא מן העור, והבשר שמקיפים את הסחוס⁽¹⁾ שאינו נחשב מום כיון שמתרפא.

נסדקה האוזן, אף על פי שלא חסרה.

ניקבה האוזן, נקב שיש בו שיעור מלא כרשינה גרגיר של קטנית⁽²⁾.

או שיבשה האוזן.

איזהו יבשה?

כל שתנקב האוזן ואינה מוציאה טיפת דם, הרי זה מום.

רבי יוסי בן המשולם אומר: איזהו יבשה? שתהא נפרכת. שמתפוררת כשממשמשים בה.

גמרא:

ומקשינן: אמאי הנך הוי מומא? הא "פסח ועור" כתיב בבכור, דהוי מום אבל מומין אחרים לא.

ומשנינן: כתיב נמי ברישא דקרא: "וכי

יהיה בו מום". דמשמע נמי שאר מומין.

ומקשינן: ואימא, "כי יהיה בו מום" — כלל, "פסח או עור" — פרט, והוי ליה כלל ופרט, ודרשינן: אין בכלל אלא מה שבפרט. "פסח ועור" — אין. אבל מידי אחרינא לא. ושאר מומין לא יפסלו.

ומשנינן: כתיב בתריה: "כל מום רע" ובכך חזר הכתוב וכלל. ואם כן הוי ליה כלל ופרט וכלל, שאז אי אתה דן אלא בעין הפרט. מה הפרט "פסח ועור" מפורש, שהם מומין שבגלוי, ואינן חוזרין שאינם מתרפאים. אף כל מומין שבגלוי, ואינן חוזרין הם מומין הפוסלים.

ותו מקשינן: ואימא, נדרוש הכי: מה הפרט מפורש מומין שבגלוי, ובטל ממלאכתו, דפסח בטל מהילוך, ועור בטל מראיה, ואינו חוזר — אף כל מומין שבגלוי ובטל ממלאכתו ואינו חוזר. אלמא תנן: נפגמה אזנו מן החסום, ולא מן העור. והא נפגמה אזנו בסחוס אינו בטל משמיעה?!

ומתריצין: אלא לא בכלל ופרט דרשינן ליה אלא מדכתיב "כל מום רע" — ריבויא הוא, לרבות כל המומין.

ומקשינן: אי הכי, ד"כל" ריבויא הוא — מומין שבסתר נמי ייחשבו מום ונשחוט הבכור עליהם? אלמא תנן לקמן: חוטין, חניכיים, החיצוניות, שבאמצע הפה

2. נסדקה וניקבה היינו נמי בסחוס, רמב"ם.

1. חזו"א סי' כה ס"ב